

Nepriklausoma

Lietuva

Alp(20)2828

LITUANIE INDEPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 49 1981 GRUODZIO - DECEMBER 2 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4 30 c.

SAVAITINIŲ IVYKIŲ APŽVALGA

SOVIETAI SIŪLO PAGALBĄ INDIJAI

Indija ir Sov. Sąjunga pasirašė susitarimą bendromis jėgomis tirti pakrančių alyvą Rytų pakraščiuose, Vakarų Bengalijoje ir Tripuroje.

Pagal susitarimus, sovietai asistuos eksploracijai, gręžimui, patieks mašinų ir apmokys personalą.

Šiuo metu Sovietų grupė taiso apie 120 alyvos šulinį ties Gujaratu.

LYBIJOS ŽUDIKAI KELIA NERIMĄ

JAV prez. R. Reagan'as ir kiti svarbiausieji vyriausybės tarnautojai yra stipriai saugojami, nes pasklido žinios, kad Lybijos smogikai pasiryžę nužudyti aukščiausius JAV pareigūnus.

LENKŲ GAISRININKŲ AKADEMIJA STREIKUOJA

Apie 1000 riaušių specialistų - policininkų apsupti Varšavos Gaisrininkų Akademiją, nes jos kurdai atsisakė baigti streiką, kuris jau trunka savaitę laiko.

Streikuoja apie 350 kadetų, reikalaujanti, kad Akademią daugiau nebūtų kariuomenės kontrolėje. Vyriausybė su tuo nesutinka ir įsakė Akademiją uždaryti.

Walesa susitiko su kitais Solidarnosc darbuotojais pasitarimui. Darbininkai yra paskelbę, kad jeigu bus naudojama prievarta prieš kadetus išvesti juos iš pastato, jie streikuos.

PRAŠO PRIEGLOBSČIO ŠVEDIJOJE

Lenkijos Ambasados pirmasis sekretorius Švedijoje, Stockholme paprašė sau ir savo šeimai prieglobsčio.

Neteko girdėti, kad kitų valstybių tarnautojai prašytų prieglobsčio Maskvoje...

DEMONSTRAVO IR PRIEŠ SOVIETŲ RAKETAS

Atvykus Brežnev'ui ir Gromyko į V. Vokietiją, tartinis dėl atominių raketų sumažinimo Vokietijoje, apie 50.000 demonstrantų, jų tarpe ir afganistaniečių, demonstravo prieš Sov. Sąjungos nukreiptas raketas į svarbesnius Europos miestus ir susisiekimo centrus.

PAKILS TAXI KAINOS

Pakilus gazolino kainoms, taksai vairuotojai gavo leidimą pakelti ir važiavimų taksų kainas. Autobusų mėnesio bilietukas dabar kainuoja \$19

PAPRAŠĖ PRIEGLOBSČIO DANIJOJE

Su Kinijos Opera keliaujantis vertėjas ar vertėja, pavardė neskelbiama, gėsi rolių metu Danijoje, paprašė politinio prieglobsčio.

BREŽNEV'AS UŽ ARAFAT'Ą

Brežnev'as pasiuntė telegramą PLO vadui Arafat'ui, pasisakydamas, kad Sov. Sąjunga mato tik vieną kelią į taiką Vid. Rytuose - pripažinti ir įkurti Palestinos valstybę.

Sandra Day O'CONNOR - pirmoji moteris JAV-se prisaiškinta į Aukščiausiojo Teismo teisėjas.

KANADA ATŠAUKIA PAGALBĄ HAITI

Numatyta Kanados 8 mil. dolerių parama patobulinti Haiti žemdirbystę, yra atšaukta, nes Haiti nenori sutikti, kad ši programa būtų pravedama kanadiečių.

Nuo 1974 m. Kanados Tarptautinio Ekonominio Vystymo Sekcija išleido virš 21 mil. dol. Haiti, suteikiant pagalbą pagrindinėms sveikatos ir švietimo įstaigoms skurdžiausioje Haiti dalyje.

10 kanadiečių, dirbę tame projekte, sugrįžo į Kanadą.

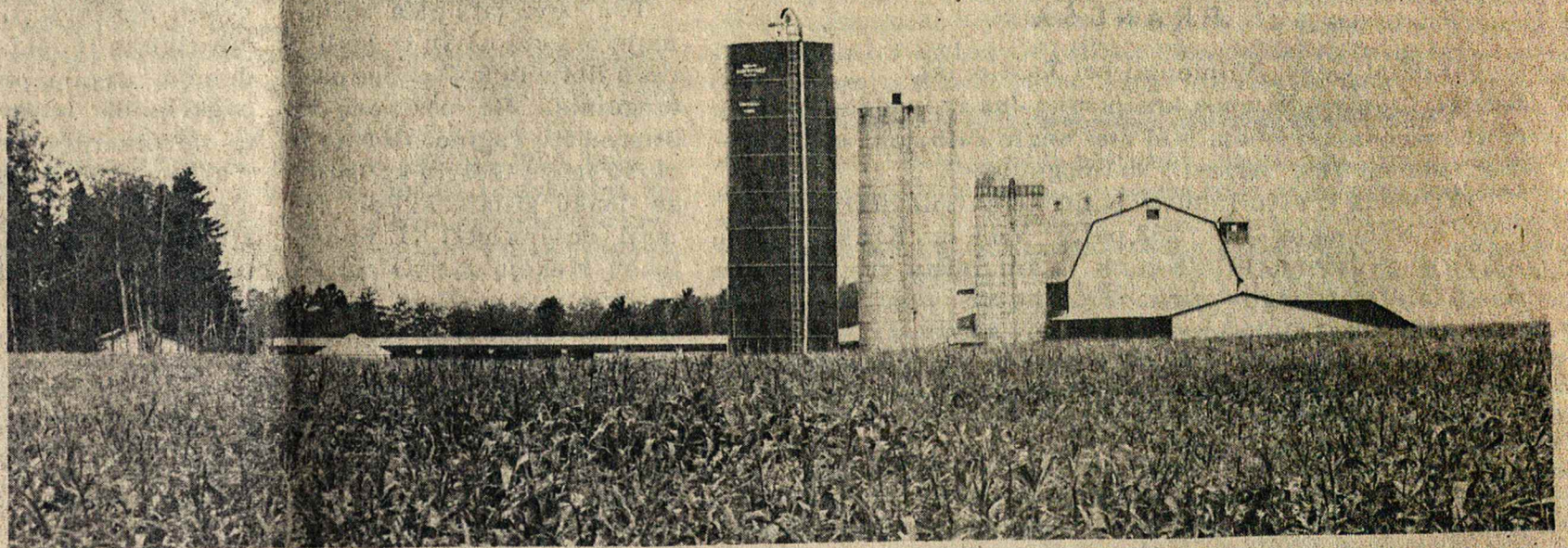
KANADA NEBAUS KARO NUSIKALTELIŲ

Teisingumo ministeris Jean Chretien pareiškė, kad Kanada nebaus žmonių, kurie vykdė nusikaltimus prieš 35 metus kituose kraštuose. Tačiau, toks nusikaltėlis gali būti grąžintas į kraštą, jei-gu būtų pareikalautas.

Tuo būdu Kanada, V. Vokietija ir Olandija pritaria gražinimo planui.

SAUVALIAVIMAI QUEBEC'O PARLAMENTE

Du technikai, dirbantieji Quebec'o Parlamento TV tarnyboje yra apkaltinti už elektroninį klausymąsi privačių pasikalbėjimų, kurie vykdavo tarpe programų su kvietiniais svečiais ir programų vedėju.

ŠIAURĖS ONTARIO BANDYMAI IŠAUGINTI ANKSTYVESNES KUKURŲŽŲ RŪŠIS BUVO SĖKMINGI. DAROMI BANDYMAI IR SU AVIŽŲ, RAUDONŲJŲ DOBILŲ IR MIEŽIŲ SĖKLomis. ŠTAI VAIZDAS VIENO ŪKIO, KUR NAUJOSIOS SĖKLOS TAPO KASDIENYBĖ. / Nuotr. Ontario Ministry of Agriculture and Food. /

Dar neužmirštas pornofilmy skandalas, o jau naujas "triukas", kuris parodo, kokios etikos tarnautojai darbuojasi Quebec'o įstaigose.

PASENĘ KANADOS LAIVAI BŪTINA KONTROLĖ

Kūrenimo katilai įskilo ke- liolikoje Kanados laivų įren- džio mėnesį buvo pakilusi gimuose. Ši problema ap- taip vadinama atrakso epi-

sunkins Kanados išpareigo- jimus NATO. Inspektuojami visi laivyno įrenginiai, kurie yra jau 30 metų senumo.

SVERDLOVSKE, 1979 M. BALAN-

džio mėnesį buvo pakilusi tautų 1972 m., atrodo tebe -

demija. Tai nepaprasto stip- rumo nuodai užteršią orą. I- tariama, kad tame mieste vyksta biologinio karo bandy- mai. JAV-bių satelitai seka įvairius reiškinius, kurie tai patvirtina. Biologinis karas, pasmerktas daugiau kaip 100 tautų 1972 m., atrodo tebe -

Sov. Sąjunga ir JAV.

Sverdlovskas randasi apie 850 mylių į šiaurę nuo Mas- kvos. Kaip žinoma, Sovietai nesutinka praveisti rimtos kontrolės. Taigi - kol šis klausimas nebus išspręstas - apie ginklų kontrolę sunku kalbėti.

PRANEŠA ALTA:

LATVIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖJE

Chicago latviai lapkričio 15 d. Wright kolegijos salė je atšventė Latvijos nepriklausomybės paskelbimo 63-čias metines. Amerikos lietuvių Tarybos vardu sveikinimo kalbą pasakė ALTO vicepirmininkas dr. J. Valaitis.

APIE LIETUVOS OKUPACIJĄ WASHINGTONO LEIDINY

JAV valstybinė spaustuvė išspausdino leidinį "Hea- rings Before the Commission on Security and Cooperation in Europe", Vol. 15. Leidinys skirtas apklausinėjimams apie Lietuvą. Jame išspausdintas Amerikos lietuvių Ta- rybos pirm. dr. K. Šidlausko pateiktų duomenų rinkinys, Vl. Šakalio, VLiko pirm. dr. K. Bobelio, kun. K. Puge- vičiaus, Liet. Bendruomenės ir kt. pateiktoji medžiaga.

UOLIOS PASTANGOS VADUOJANT B. GAJAUSKĄ

Ypatingai daug darbuojasi, besiekdama išlaisvinti o- kupantų kalinamą B. Gajauską, jo giminaitę Bronę Ga- jauskienę, gyvenanti Santa Monica, Calif. Paskutiniu me- tu ji kreipėsi į sen. Ch. Percy ir gavo jo palankų at- sakymą, į Los Angeles merą Tom Bradley, kuris ir- gi parodė susidomėjimą šiuo reikalu, taipgi savo paramą pažadėjo Occidental Petroleum vadovas A. Hammer, In- ternational Foundation of Human Rights fondo steigėjas.

NEPAGRĮSTI UŽSIPUOLIMAI

Laikraštis "St. Petersburg Times", išspausdino ve- damąjį, puldamas lietuvių dėl tariamo žydų žudyme da- lyvavimo. Kun. J. Prunskis pasiuntė redakcijai raštą, at- kreipdamas dėmesį, kad tokie kaltinimai perdėti, nepa- grįsti. Patys žydų šaltiniai skelbia vokiečių SS brigados vado Stahleckerio raportą, kuriame pažymima, kad na- ciams vykdant žydų naikinimą stengiamasi sudaryti išpū- dį, kad tokių priemonių ėmėsi vietos gyventojai

AUKOS LIETUVOS PASIUNTINYBĖS RŪMŲ ATNAUJINIMUI

Lietuvių visuomenei susirūpinus atnaujinti skubaus remonto reikalingus Lietuvos pasiuntinybės rūmus Wa- shingtone bei tinkamai išlaikyti Lietuvos valstybės nuosa- vybę, aukos siunčiamos Lietuvos atstovui dr. St. Bačkiui. Lithuanian Legation, 2622 16th St. N.W., Washington, D.C. 20009. Taip pat aukas galima siųsti ir per ALTą, 2606 W. 63rd. St., Chicago, IL 60629, arba per kitas savo organizacijas.

Patirta, kad šiam reikalui jau paskyrė aukas: Pitts- burgo Amerikos lietuvių Tarybos \$1,000, Lie- tuvių Piliečių Klubas Pittsburgu \$5,000, ALT Sandara- \$500 ir kt. LDK Birutės Draugija, talkininkaujant ramo- vėnams ir šauliams, Chicagoje surengė kultūrinę popietę kurios visą pelną paskyrė Lietuvos Atstovybės rūmų at- naujinimo reikalams.

NEPATINKA LAISVOSIOS EUROPOS RADIJAS

Madridio Konferencijoje rusams priminus jų vykdomą rad'jo pranešimų trukdymą, Sovietų Sąjungos delegacija pareiškė norą, kad Laisvosios Europos ir Laisvės Radijo veikimas iš viso būtų sustabdytas.

PLB

LITUANISTIKOS KATEDRA

Penktasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas 1978 metais Toronte Kanadoje nutarė ir įpareigojo PLB Valdybą rūpintis lituanistikos katedros steigimu. Tą nuta- rimą vykdydama, PLB Valdyba trejis metus katedros reikalą rūpestingai studijavo, tyrė, tarėsi su akademi- kais ir 1981 m. kovo 1 d. galutinai nutarė lituanistikos ka- tedrą steigti University of Illinois at Chicago Circle.

Po ilgesnių derybų bei svarstymų buvo paruoštas su- tarties projektas, kurį patikrino teisininkai. PLB Valdy- ba šią sutartį patvirtino savo 1981 spalio 14 posėdyje ir ją pasirašys 1981 lapkričio 20 dieną penktadienį, su univer- siteto atstovais University of Illinois at Chicago Circle patalpose.

Šita sutartimi PLB Valdyba įsipareigoja iki 1987 metų rugsėjo mėnesio katedrai surinkti 600,000 dol., o pats universitetas pridės dar 150,000 dol. Tad bendra suma katedros finansavimui yra 750,000 dol.

Surinkus ir įteikus 200,000 iki 1983 rugsėjo 1 die - nos, universitetas ieškos katedrai vadovo - profesoriaus. Jį pakvietus, katedra pradės oficialiai veikti 1984 - 85 mokslo metais.

Lituanistikos katedra yra pirmoji tautinė katedra šiame universitete, o taip pat ir pirmoji lituanistikos ka- tedra laisvajame pasaulyje.

PLB Valdyba dėkoja lietuviškai visuomenei už iki šiol rodytą didelį dėmesį katedros reikalams. Giliai tikime, kad ir ateityje šis dėmesys ir reikalinga finansinė para- ma greitai įgyvendins lituanistikos katedrą kaip išviejios lietuvių vertingą įnašą mūsų tautinės kultūros išlaikymui ir ugdymui.

Pingus lituanistikos katedrai renka specialus PLB Fondas. Aukos ir testamentinius palikimus rašyti LITHU- ANIAN WORLD COMMUNITY FOUNDATION vardu ir siųsti: Lithuanian World Community PLB Fondas

5620 So. Claremont Ave.,
Chicago, IL 60636 USA

Visos aukos yra atleistos nuo mokesčių. Lithuanian World Community Foundation / PLB Fondas/ yra "not for profit" Illinois korporacija, turinti visus nuo mokes- čių atleidimus ir veikianti pagal IRS įstatymų 501 / c / 3 skyrių. Šios korporacijos vadovybę sudaro pirmininkas Vytautas Kamantas, išdininkas Povilas Kilius, nariai Saulius Čyvas, Vaclovas Kleiza, Kazys Laukaitis ir dr. Antanas Razma.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.
Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA
Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co. at 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumerata kaina Kanadoje - \$ 14.00
Visur kitur - \$ 15.00 Rėmėjo - \$ 20.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGOS

Centro Valdyba

PRANEŠA

Didžiai Gerb. Vilniečiai bei Tautiečiai, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga kreipiasi į Jus ir kviečia Tamstą tapti mecenatu-rėmėju leidimui anglų kalboje Petro Česnulio atsiminimų knygai "Nužmogintieji".

Vilniaus krašto lietuvių politinio kalinio atsiminimų knygą "Nužmogintieji" /253 psl./ Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga išleido 1973 metais. O šiuo metu yra baigiama ruošti leidimui anglų kalba. Šioji knyga vienu metu laikė buvo sėkmingai išplatinta ir jos pelną autorius paskyrė VKLS-gai. Taip pat ir angliškios laidos pelną autorius skirs Sąjungos leidiniams leisti bei kultūriniam užmojams vykdyti.

"Nužmogintieji" knygos nuodugnios ir teigiamai vertinančios recenzijos pasirodė beveik visuose lietuviškuose laikraščiuose ir žurnaluose. Knygoje aprašomi skaudūs pergyvenimai ir "golgotos keliai" lietuvių politinio kalinio ne tik Lukiškių ir Gardin kalėjimuose, bet ir pačiame žiauriausiam šv. Kryžiaus kalėjime prie Kielcų, Karpatų kalnuose. Ta knyga duoda ryškų vaizdą lenkų brutalių kovos su lietuvių lenkų okupuotame Vilniaus krašte. Leidinys anglų kalba teatidengia pasauliui, kaip žiauriai lenkų valdžia naikino vietinius patrijotus jų užgrobtose svetimose žemėse. Šv. Kryžiaus kalėjime kentėjo ne tik lietuviai, bet ir ukrainiečiai, vokiečiai ir kiti politiniai kaliniai.

Todėl kviečiame Tamstą tapti tos knygos leidimo mecenatu-rėmėju ir prisidėti prie to, kad platusis pasaulis ir ateinančios kartos geriau pažintų lenkų klastą, jų grobuoniškas užmačias ir žiaurumus su politiniais kaliniais. Garbės mecenatais tampa tie, kurie aukoja knygos išleidimui 100 ar daugiau dolerių; garbės leidėjais tie, kurie aukoja nuo 50 iki 100 dolerių, o garbės rėmėjais visi aukoję nuo 25 iki 50 dolerių.

Visi aukotojai gaus knygą dovanai ir jų pavardės bus išspausdintos knygoje bei paskelbtos spaudoje. Aukotojai gaus asmeniškus pakvitavimus.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu:
PETRAS ČESNULIS, 70 MAIN ST. PARIS, Ont. N3L 1E6 CANADA.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga tiki, kad Tamsta suprasite šio leidinio svarbą ir sava auka prisidėsite prie šios knygos išleidimo. Iš anksto tariame Jums nuoširdų vilniečių šv. A. Misiūnas
VKLS CV Pirmininkas

Eugenija Bulotienė
VKLS Sp. Fondo Vadovė

KANADOS LIETUVIŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA

J. VARČIUS

Kanados Lietuvių Fondas buvo suorganizuotas KLB Tarybos, kuri 1962 m. rugsėjo 15-16 d.d. išrinko pirmąją valdybą ir priėmė įstatus. 1967 m. jis buvo užregistruotas Kanados federalinės valdžios įstaigoje, kaip lietuvių kultūrinė ir ištverios organizacija, gavus teisę veikti visose provincijose.

Per 19 metų KLF Fondas išaugo į stiprią šalpos organizaciją, kurios pagrindinis kapitalas neličiamas, ir gautas pelnas naudojamas lietuvių kultūrinei veiklai remti. Šiuo metu Fondas jau turi artį 1000 narių, kurių sudėty įnašai artėja prie pusės milijono dolerių.

Tai buvo atsieta valdomųjų organų narių ir įgaliotinių lietuvių kolonijose pastangomis. Jie per porą dešimtmečių ragino, skatino ir rinko mūsų išeivių kolonijose įnašų šimtus. Per pirmąjį dešimtmetį KLF Fondo įnašų rinkėjų darbas nebuvo lengvas, nes naujieji lietuviai ateiviai dar turėjo savo finansinių rūpesčių ir iš karto negalėjo paremti ši reikšmingą lietuvių išlaidų darbą stambiomis aukomis. Nežiūrint šių sunkumų, šio Fondo organizavimui Kanados lietuviai pritarė ir jau 1974 m. buvo pasiektas pirmasis \$100.000 kapitalas. Paskutinių 7 metų bendroje Fondas padidėjo apie

\$ 400.000. Taigi, iš viso šiuo metu KLF Fondas turi apie \$ 500.000 pagrindinio kapitalo. Svarbiausia paskutinių metų padidėjimo priežastis yra testamentiniai palikimai: A. Juzeliūno - \$113.237, A.T. Kojelaitis - \$25.000/pasižadėję papildyti iki \$ 100.000, V.E. Ignaičių iš Anglijos - \$ 8.242, B. Paužos - \$ 20.277 ir daugelio kitų tūkstantinės.

Vyriausias KLF Fondo organas yra narių susirinkimas, kurį sudaro nariai ir mokėję \$100 įnašą ir sprendimuose turi vieną balsą. Nedalyvaujantieji susirinkime nariai savo balso teisę gali raštišku įgaliotimu perduoti kitam nariui. Po finansinių metų, kurie baigiasi kiekvienų metų gruodžio 31 d., yra šaukiami metiniai

susirinkimai, kuriuose nariai išklauso bei patvirtina metines apyskaitas ir svarsto veiklos reikalus.

Pagrindinis valdomasis organas yra 16 narių Taryba, kurios 12 narių renka metinis narių susirinkimas dviem metams ir keturis narius skiria KLB Krašto Valdyba. Ši Taryba renka 5 narių Valdybą, kuri vykdo Tarybos nutarimus ir tvarko administracinius reikalus.

METINIS SUSIRINKIMAS

Pagal nusistovėjusią seną tvarką KLF metinis susirinkimas įvyko 1981 m. lapkričio 21 d., Lietuvių Namuose, Toronte, apšvarstyti 1980 m. apyskaitas ir išklausti valdomųjų organų pranešimus pagal laišku nariams atsiųstą dienotvarkę. Prieš susirinkimą vyko Tarybos posėdis, kuris uždelsė 11 val. susirinkimo pradžią. Narių registracija prasidėjo 11:20 val. Nariai buvo registruojami pagal jų atsiųstus arba gautus iš sekretoriaus susirinkimo nevardintus pranešimus ir įgaliotimus, kurie nebuvo tikrinami su narių sąrašais.

Susirinkimą atidarė 12:20 val. p.p. KLF Tarybos p.kas dr. A. PACEVIČIUS, paprašęs susirinkusius pagerbti mirusius narius tylos minute ir pakviestus kun. A. Simanavičių, CFM, sukalbėti invokaciją. Susirinkimui pirmininkavo dr. A. Pacevičius, talkinamas Valdybos p.kas inž. E. ČUPLINSKIS, sekretorius J. KARKA ir A. BUMBULIS. Sveikino raštu gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, žodžiu - KLB Krašto Valdybos pirm. adv. J. Kuraitė, KL Jaunimo S-gos pirm. Z. Beržėnaitė, Vilniaus Šaulių Rinkinės Kanadoje vardu St. Jakubaitis, Kanados Tautos Fondo p.kas A. Firavičius, KLB Toronto Apyl. V-bos p.kas adv. A. Pacevičius, KL Kunigų Vienybės ir Prisikėlimo parapijos vardu kun. A. Simanavičius, CFM.

Po sveikinimų buvo sudarytos mandatų ir nominacijų komisijos. J. Karka perskaitė praeitų metų protokolą.

galo, turėtų būti pradėti nuo ABC. Kaip žinome, iki šiol tik kažkokiems privilegijuotiems asmenims leidžiama ilgesnį laiką okupuotoje Lietuvoje pavišėti ir iankytis ten, kur tik jie nori (gal išskyrus kareivines). Visiems kitiems (tiesa, yra ir tokių, kurių iš viso neleidžiama) leidžiama tik penkis dienas (kartais ir tos apkaromos) ir tik "Gintaro" viešbutyje pabūti Vilniuje, be teisės oficialiai kitur pakeliauti ir aplankyti artimuosius. Pasimatymui, giminės privalo į viešbutį atvažiuoti, net neturi teisės Vilniuje nakvoti... Jeigu pasamdytoji firma yra tokia įtakinga, kaip apie ją rašo, tegul išrūpina, kad visi turistai nuvažiuotų aplankyti artimųjų, galėtų kiekvieni ten pavišėti ir, kad ne giminės į Vilnių pasimatymui su jais privaltų važiuoti, bet kad turistai pas juos į namus galėtų nuvažiuoti, kaip visuose civilizuo-tose ir kultūringose valstybėse daroma.

Antras uždavinys, kad rusai panaikintų mūitus už siunčiamas Sovietų imperijoje gyvenantiems artimiesiems do-

PRANEŠIMAI

Pagrindinį veiklos pranešimą padarė Tarybos pirm. dr. A. Pacevičius, pareiškęs, kad susirinkimo nariai turės progos išklausti pranešimų ir dėl jų pasisakyti kritiškai ir duoti pozityvių idėjų veiklai. Fondas šiais metais, kuris Fondui paliko visą sa-priskaičius gautas palūkanas, jau peršoko \$500.000. Taryba metų bėgyje turėjo 4 posėdžius, kuriuose buvo svarstoma naujų narių priėmimas, pelno paskirstymas, pagrindinio kapitalo didinimas ir einamieji reikalai. Skirstant pelną, buvo stengiamasi objektyviai patenkinti prašymus. Paskutiniaisiais metais, padidėjus infliacijai 12%, buvo ieškoma kelių pinigų investuoti kapitalą. Šioje srityje sėkmingai dirbo investicijų komisija, kurią sudarė V. Dargis, V. Ignaitis ir H. Lapas. Jų pastangomis 1981 m. buvo gauta pelno \$56.000. Fondo idėja populiarinama per įgaliotinius lietuvių kolonijose, \$325.000. Lietuvių kredito kooperatyvuose deponuota \$ 278.000, o likus dalis - svetimtaurių finansinėse įstaigose. A. Juzeliūno nekinturtas buvo parduotas, iš kurio šiais metais į Fondą gauta \$ 76.524. Išdinkas perskaitė ir auditoriaus apyskaitas, kurių daviniai buvo skirtingi, neatatiko išdinko perskaitytai apyskaitai.

/ bus daugiau /

vanas. Nors tuo reikalu jau buvo baadyta šitai padaryti, bet jokių rezultatų neatsiekta, išskyrus tai, kad vieną metų panaikinimo reikalavėjant momevandamą pasirašė net 50 Kongreso narių bei keletas pavienių Amerikos Kongreso narių kreipėsi į Brežnevą ir ambasadorių Dobryną tuo reikalu. Deja, jokių rezultatų neatsiekia. Tegutai firma paveikia JAV vyriausybę, kad ji iš rusų išsiderėtų mūitų panaikinimo. Kai čia kalbamus du išdavinius ta firma atliks, tadą pasiūlysiame ko nplikuotesnių uždavinių. Ko gero ir užkietėje tos idėjos oponentai pritaras jos samdymui.

Kalbant apie mūsų pačių nesėkmingą veiklą, ji gal būtų daug sėkmingesnė, jei patys vieni kitiems barikadų nestatytume. Prieš kelis metus ėmiausi iniciatyvos, kad virš minėti mūitai būtų panaikinti. Kad darbas geriau sektųsi, talkon pakviečia čia mokėjusius baigusius jaunus asmenis - Nijolę Mackevičienę ir Aleksandrą Pakalniškį, kurie puikiai mokėjo redaguoti momevandumus bei laiškus vyriausybės pareigūnams. Mūsų darbu buvo reikalinga turėti bent apčiuopiamas žinias, kiek žmonės yra išmokėję pinigų mūitams už pasidarytas dovanas. Deja, mūsų darbu į apfemdinimui netrukus atsiras žmonių, kurie viename laikrastyje paleido mūsų darbą įtariančiai "anti", būktai, ko gero mūsų prašomos iš visuomenės žinios gali būti perduotos Sovietų agentams. Tokį įtarimą taip negalima vertinti, kaip, jog tokie žmonės savo gyvenime niekam jokio siuntinio nėra pasiuntę, todėl ir nežino, kad siunčiant siuntinį, kartu su juo keliau-

tūvybės išlaikymui ir tam tikslui sutelkti milijono dolerių kapitalą. Valdybos pirm. inž. E. Čuplinskis pranešė, kad svarbiausias rūpestis buvo investacijos; kad gautų daugiau pajamų. A. Juzeliūnai, kuris Fondui paliko visą sa-priskaičius gautas palūkanas, vo turta, buvo pastatytas paminklas. Teisiniam reikalams spręsti buvo paskiestas adv. A. Pacevičius. Iš investicijų komisijos paaikškėjo, kad pinigai 1981m. buvo investuojami į terminuotus indėlius, už kuriuos finansinės institucijos mokėjo net iki 21.25%. Dėl šios priežasties dalis pagrindinio kapitalo buvo perkelta į komercinius bankus, dėl gaunamų aukštesnių palūkanų. Šiuo būdu buvo gauta \$10.000 palūkanų daugiau ir 1981 m. iš viso gauta pajamų \$56.184. Ižd. L. Tamošauskas supažindino su 1980 m. gruodžio m. 31 d. apyskaitomis. Pagrindinis kapitalas buvo \$325.000. Lietuvių kredito kooperatyvuose deponuota \$ 278.000, o likus dalis - svetimtaurių finansinėse įstaigose. A. Juzeliūno nekinturtas buvo parduotas, iš kurio šiais metais į Fondą gauta \$ 76.524. Išdinkas perskaitė ir auditoriaus apyskaitas, kurių daviniai buvo skirtingi, neatatiko išdinko perskaitytai apyskaitai.

Revizijos aktą perskaitė A. Bumbulis, kuriame detalai buvo nagrinėjamos kapitalo ir pajamų pozicijos. Jis patvirtino, kad išdinkas tvarko knygyvedybą rūpestingai, įrašai turi pateisinamuosius dokumentus ir pasiūlė už jo darbą paskirti \$ 1.000.

/ bus daugiau /

ja bene dvi kopijos informacinių raštų, kuriuose parašyta: kas siunčia, ką siunčia ir kam siunčia. Gal dėl panašių atsitikimų ir visuose darbuose kaip reikiant nesiseka.

K. Radvila
Chicago, Ill. USA.

DĖL LIETUVYBĖS IŠLAIKYMO

Siūlam įsteigti jaunosioms šeimoms lietuvių žinių papildymo kursus, kad ir prie šeštadieninių Mokyklų.

E.K. - tē,
Quebec'as

KAIP APŠVIESTI KUNIGUS?

Apie 100 katalikų kunigų ir vyskupų Montrealyje beveik visą savaitę konferavo ir priėmė rezoliuciją protestuoti prieš JAV planą gaminti neutrono bombą. Die-raštis Toronto "Star" 31-10-1981 pranešė, kad tik jos gali sustabdyti Kremlių nuo žygio į Romą ir Paryžių ir išgelbėti krikščioniškąją civilizaciją Vak. Europoje.

Ar tie Kanados vyskupai iki dabar dar nepraregėjo ir nesuvokia ko komunizmas siekia? Mums aiški, pirmoje eilėje bus sunaikinta krikščionybė ir Vatikane jau sėdės raudonas Lenino-Markso idėjų skleidėjas. Ar to Kanados vyskupai nesupranta?!

Gaila ir skaudu. Tik JAV gali sulaukyti raudonąją lavą.

Praktiškas Katalikas
Ontario,

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IR GERA, IR BLOGA... nuomonės, laiskai, atgarsiai

BAIKIM GYRĘ ir PEIKĘ,
LEISKIM PASIREIKŠTI

Iš visuomenės nugirstų pokalbių darosi aišku, jog jau įkyrėjo už ir prieš debatai dėl naujai susikūrusio BALTIK FREEDOM LEAGUE INC. pasamdytos Haneford lobistų firmos, kurios ekspertai padarysią stebuklus Lietuvos išlaisvinime. Jeigu ji (firma) gali padaryti kaip kad jos darbdaviai rašo, tai ko laučiama? Kodėl neduodama pradžioje lengvesnius uždavinius atlikti, kuriuos mes patys nepajėgėme, ar nebūdėme atlikti? Tada matysime kas buvo teisūs: to užmojo - recepto siūlytojai, ar oponentai. O tas priklausys nuo firmos patiekto atlikti uždavinių rezultatų.

Š. m. spalio 7 d. "NL" laidoje Al. GIMANTAS rašo, kad ta firma jau atliko dide-

lės reikšmės darbus. Vienas iš jų - Čikagoje surengė demonstracijas Skruodžio išlaisvinimo reikalui. Taip rašė ir daugiau ne Čikagoje gyvenantieji. Mums, čikagiškiams, įskaitant ir šias eilutes rašančią, yra žinoma, jog pagrindiniai minimų demonstracijų rengėjai buvo adv. Saulius Kuprys ir "Mar-gušio" radijo vedėjas Petras Petrutis, o jiems talkino bene 33 lietuvių visuomenės organizacijų atstovai. Tai tokia yra tiesa dėl kurios jokie debatai, ypač su už tūkstančių mylių nuo Čikagos gyvenančiais, nereikalingi.

Yra ir tokių, kurie rašė, jog ta firma net milijoną dolerių vertės darbų jau atlikusi, kuriuos mes patys nebūtume pajėgę atlikti. Čikagoje suruošytų demonstracijų nuopelnai taip pat vien tai firmai sukraunami. Nesenai p. Mažeika "Drauge" rašė apie neįkainojamą tos

firmos nuopelną Skruodžio išlaisvinimo reikalui. Aš čia nematau jokio jų nuopelno. Kam priklausė, ar buvo pareiga, tuo reikalui kas padaryti, seniai jau buvo padaryta. VLIK-o, ALT-os, PLB-nės vadovybės bei tuo reikalu susirūpinę atskiri asmenys, šio krašto (JAV) vyriausybės pareigūnus pilnai pa-informavo apie Skruodžio padėtį ir paprašė, kad Amerikos vyriausybė būtų pastangas, Amerikoje gimusių Skruodžio išreikalauti iš Sovietų Sąjungos kalėjimo ir ieštų su šeima atvykti.

Esu tikras, jog Amerikos vyriausybė tos firmos "paspaudimas" tikrai nereikalingas. Kai ateis tinkamas laikas Skruodžio ir jo šeimos išleidimas bus išderėtas. (Vyriausybei ne, bet amerikiečių opinijai - taip. Red.).

Kad užduodamų uždavinių darbai nebūtų pradėti iš kito

KA RAŠĖ ANATOLIJUS MARČENKO APIE LIETUVIUS

Vertė A.Ž.
/ tęsinys /

V I A D A S M A T A I T I S

.....Mano barako kaimynas stovykloj No7 buvo išgyvenęs visai panašią istoriją. Tai buvo lietuvis ūkininkas. Jis išėjo su tėvu ir vienu broliu į mišką pas partizanus. Jo trečias brolis buvo studentu mieste.

Vieną dieną jis parvažiavo į miestelį. Tėvas ir abu broliai išslinko su juo pasimatyti. Staiga paaiški priešo spąstai: juos sugauna, nuveda į miestelio pakraštį ir sušaudo. Vienam Vladiui pavyksta pabėgti.

Vėliau jis sužinojo, kad kareiviai suvertė lavonus ant vežėčių ir nutempė miestelin. Kada Vladi motina pamatė ant vežimo tuos tris kūnus - savo vyro ir abiejų vaikų - jį išėjo iš proto. Taip pamišusią ją išvežė su dukterimi į Sibirą.

Vladas buvo sunkiai sužeistas iš pasalių, ir jiems pavyko jį sugauti. Jį teisė slaptas teismas ir nubaudė 25 mėnesiams sunkių darbų.

Jis tebebuvo Mardvoje, kai jo motinai ir seseriai davė leidimą grįžti Lietuvon.

o o o o o

Vienas kalbų Mardvos stovyklų veteranas nuo 1949 metų man pasakojo apie Švedą/ukrainietį. Vert. pastaba, griežtojo režimo No 7 stovyklos viršininką. Tas Švedas asmeniškai dalyvaudavo masinėse išvežtųjų egzekucijose, kai kalinius varydavo darban. Tuo metu į mišką darbus varydavo "banderistus" ir "nepriklausomybininkus". Kai jie pasiekdavo pamiškę, juos ten šaudydavo ištiesom kojom, pasiteisindami, kad būta "organizuoto masinio bandymo pabėgti".

o o o o o

R I Č A R D O P A S A K O J I M A S

Mudu su Burovu ėmėm stebėti ir aptart žmones, kurie buvo su mumis. Kuriais iš jų galima pasikliauti? Mes atsargiai išimaisydavom į jų pokalbius, idant geriau juos pažintumėm, ir tik tada pastatydavom jiems atvirai klausimą: "Ar rizikuotumėi bėgti?". Taip susidarė mažas būrelis: Anatolijus Czerovas, Anatolijus Burovas, aš ir dar keli, kurių pavardžių neminėsiu. Mes nusprendėm išraust tunelį; jokių kito būdo ištrūkti iš stovyklos nebuvo. Buvo nuspręsta, kad tie trys Anatolijai išžvalgys teroną, parinkdami dėkingiausią vietą kur kasti, ir tada mes apie tai painformuosime kitus.

Mes visi puikiai pramatėm, kokie mums grėsia pavojai. Mes žinojom, kad politkaliniams, pastvertiems sargybinių, tebuvo lemta tik per stebuklą išsigelbėti iš mirties. Paprastai juos pirma apdauždavo, sužalodavo, vėliau užpjudydavo šunimis, kol pagaliau pribagdavom.

Stovykloje No 10 gyveno vienas lietuvis, Ričardas K., kuris sykį dalyvavo bandyme pabėgti, ir jis mums pasakojo, kaip juos pagavo. Jų buvo trys. Visi lietuviai. Jiems kažkaip pavyko išsprukti iš priežiūros, dirbant laukuose. Jų dingimą pastebėjo tik kai jie jau radosi pamiškėje. Sargybiniai paleido ugnį, bet buvo pervėlai, jie buvo pertoli.

Divizijos štabas pasiuntė kareivius, ginkluotus automatais. Jie apsupo mišką, ir šoko jų medžioti su šunimis. Šunys greitai užuodė bėglių pėdsakus, ir netrukus Ričardas su draugais pajuto, kad ruja jiems lipa ant kulnų. Jie suprato, kad reikia slėptis, ir gal kareivių ir šunų ruja praeis pro šalį. Ričardo draugai išluogė į ažuolą, slėpdamiesi lapijoj, tuo tarpu kai jis išikasė į lapų krūvą krūmuose. /Tai buvo rudenį/.

Kas toliau dėjosi, vyko prieš jo akis.

Jis nespėjo dar tinkamai užimaskuoti lapų pagalbą, kai pasirodė su šunim du kareiviai, ginkluoti automatiniais šautuvais. Šunys ėmė zuit apie ažuolą ir draskyt žievę nagais. Tada pasirodė dar šeši kareiviai, lydimi karininko, laikkančio rankoje pistoletą. Jie bematant pastebėjo vyrus medyje, susigūžusius prie šaknų. Karininkas užbliuvo: "Aha, kalės vaikai, jūs pasirinkot laisvę! Žemyn, žemėn!!!" / bus daugiau /

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS

SUVAŽIAVIMAS

L. E M A N T A S

/ tęsinys /

E. ČUPLINSKAS nušvietė Kanados Lietuvių Fondo veiklą. Fondo planai vykdomi ryžtingai. Turima jau apie 1000 narių. Fondo kapitalas neliečiamas ir skirtas Lietuvai. Iš gaunamų palūkanų šelpiamas mūsų švietimas ir kultūrinė veikla. Per diskusijas buvo pageidaujama, kad ypač kultūriniais reikalams šalpa būtų skiriama per Bendruomenės Kultūros Komisiją.

II Pasaulio Lietuvių Dienos, VI-tasis Pasaulio Lietuvių Seimas, VI-toji JAV ir Kanados Dainų Šventė, Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės ir V-tasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1983 m. BIRŽELIO 25-LIEPOS 4 dienomis Chicagoje.

Kongresą ruošia Jaunimo Sąjunga ir Bendruomenė. Kongresas vyks ne tiktai Chicagoje, bet bus tęsiamas Dainavoje prie Detroito, Trento Universitete prie Peterborough, Ont., ir Kongreso uždarymas vyks Montrealyje. Tarybos suvažiavimas pageidavo, kad Kongreso programų ir parengimų dalis vyktų ir Toronte.

Visiems šiems didžiuliams renginiams reikės pastangų ir lėšų: "Būkime dosnūs šiems lietuvių ugdomo reikalams!"

Mūsų mišrių šeimų ir jaunimo, nekalbančio jau lietuviškai, problemos reikalingos atsidėjusių svarstymų ir studijų. Mišrių šeimų problemoms spręsti daug gali padėti mūsų parapijos. Neatstumkime mišrių šeimų iš savo tarpo.

1981. XII.2

Kita Tarybos suvažiavimą reikėtų daryti anksčiau, nes reikia išrinkti ir atstovus į Pasaulio Lietuvių Seimą. Tradicines Kanados Lietuvių Dienas pasiūlyti suruošiti Winaipege, o negalint - Montrealyje spalio 9-11 dienos.

Krašto Valdyba turės patikrinti, kaip sudarinėti tinkamus palikimų testamentus.

Užbaigiant šeštadienio darbą, Suvažiavimas pasis - kirstė į švietimo, kultūrinės veiklos ir visuomeninių klausimų sekcijas, kuriose detalčiau svarstyti rūpimi reikalai.

Sekmadienio rytą suvažiavimas pabandė susumuoti aptartą bei formuluoti savo darbo rezultatus. Rezoliucijų ir nutarimų Komisija pasiūlė priimti ir paskelbti maž - daug štai ką:

1/ Suvažiavimas nuoširdžiai sveikina visus lietuvius Tėvynėje, ir Popiežių Joną Paulių II-ąjį.

2/ Suvažiavimas siūlo ateinančius metus paskelbti mūsų parapijų ir jų rėmimo metais. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į mūsų mišrias šeimas. Krašto Valdyba turėtų šiam reikalui sudaryti spec. Komisiją.

3/ Suvažiavimas prašo, ypač apylinkes, skirti didesnę dėmesį lietuviškam švietimui. Apylinkėse turėtų būti narys - švietimo reikalų vadovas.

4/ Suvažiavimas reikią padėką PLB p-kui Vyt. Kamantui, visiems mūsų mokytojams, parapijų kunigams ir vadovams už nepailstamą darbą.

5/ Suvažiavimas dėkoja visiems Suvažiavimo sveikintojams, siunčiant sveikinius visiems mūsų veiksmams, kaip VLIKui ir kitiems mūsų vadovaujamiems organams.

Kai kas siūlė, siunčiant padėką ir sveikinius apsi - eiti kukliais žodžiais: "Suvažiavimas dėkoja ir sveikina visus, sveikinusius šį Suvažiavimą". Tačiau didelė dauguma pasiūlė padėką ir sveikinius siunčiant, išvardinti visus mūsų veiksmus, pradedant VLIK'u.

Po II val. iškilmingų pamaldų, Suvažiavimo dalyviai vėl susirinko parapijos salėn. Čia jų laukė gausiai susirinkę londoniškiai. PLB p-kas Vyt. Kamantas padarė platų apžvalginį pranešimą.

"Mūsų tikslas visomis išgalėmis padėti Tėvynei atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Palaikykime glaudžius ryšius su visais laisvę mylinčiais tautiečiais, nežiūrint kur jie pasaulyje begyventų. Vykdime jų lankytą ir stiprinti".

Čia pirmininkas priminė mums su tautine misija vykčius kitur mūsų darbuotojus. Buvusi Jaunimo S-gos p-kė Laima Beržinytė lankėsi Australijos lietuvių apylinkėse. Dailininkė Anastazija Tamošaitienė Kolumbijoje/P. Amerikoje/ rodė ir skleidė tautiečiams mūsų tautodailę. Vasario 16-sios Gimnaziją labai sustiprino direktorius

Dr. Leono ir Irenos KRIAUCĖLIŪNŲ šeima savo sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAUS KRIAUCĖLIŪNO PREMIJA

PREMIJAI SKIRTI SĄLYGOS YRA TOKIOS:

1. Eugenijaus KRIAUCĖLIŪNO 1000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vieneto (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų bėgyje;
2. Premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki kiekvienierių metų gruodžio 31 d. (pašto antspaudas);
3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo Sąjunga, o du atstovus paskiria Kriaučeliūnų šeima;
4. Jury komisija, aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki sekančių metų vasario 15 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;
5. Premijai asmenys ar vienetai siūdomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiami: EUGENIJAUS KRIAUCĖLIŪNO PREMIJOS KOMISIJAI 12500 Pawnee Road, Palos Park, Illinois, 60464.

Jonas Kavaliūnas ir taip, netrukus, numatoma Gimnazijos direktorium skirti jauną, tą Gimnaziją seniau baigusį, asmenį.

Mūsų laisvės kovai labai daug padeda Lietuvių Informacijos Centras, kuriam vadovauja kun. Pugevičius. Ma - dride mūsų reikalus kėlė ir gynė bendruomenininkas R. Česonis. Bendruomenės rūpesčių š. m. lapkričio 20 d., Chicagoje prie Universiteto atidaroma Lituanistikos Katedra. Juk tai bus vienintelė laisvojo pasaulio Lituanistikos Katedra!

1983 m. vasaros pradžioje Chicagoje bus II-osios Pasaulio Lietuvių Dienos ir kiti didieji susibūrimai ir renginiai. Šie mūsų darbai ir įvykiai stiprina ir gaivina vilis žengiant į laisvą rytą...

Visi susirinkusieji karštai plodami, reikė pritarimą. Tarybos Suvažiavimas baigtas galingai skambant Tautos Himnui.

Londono Apylinkės Valdybai priklauso užtarnauta padėka ir įvertinimas už Tarybos suvažiavimo globojimą.

o o o o o o o o o

AUGAME DRAUGE

Kanadiečiai. Jie ateina iš įvairių kultūrų ir daugelio Kanados sričių. Jie gyvena ir auga drauge kaip išdidūs nuostabaus krašto piliečiai.

Prieš dešimtį metų vyriausybė formaliai pripažino kultūrinį šio didžio mūsų krašto įvairumą, kai paskelbė daugiakultūrinę politiką. Tai buvo naujas išpareigojimas augančiam reiškiniui ir stiprinimas sugyvenimo tarp daugelio kultūrų, formavusių mūsų valstybę.

S'ÉPANOUIR ENSEMBLE

ANNIVERSAIRE

ANNIVERSARY

GROWING TOGETHER

Mūsų išpareigojimas daugiakultūriškumui dešimtoje metinėse yra stipresnis, negu betkada. O rytoj jis bus dar didesnis. Tad švėskime drauge praeitį, dabartį ir ateitį, tokią ateitį, kuri ir toliau skatins mus į geresnę savę bei mūsų krašto supratimą... gyventi drauge.

Canada

Ministre d'État

Multiculturalisme

Minister of State

Multiculturalism

Papildykime Lietuvų Enciklopediją

Mintis leisti Lietuvų Enciklopedijos II papildymų tomą rado palankų augarsį spaudoje ir laiškuose. Gauta daug laiškų, skatinančių nebedelsti su šiuo aktualiu reikalu. Tarp kitų motyvų užsimenama tai, kad išeivijoje sparčiai retėja senesnės kartos lituanistų, gi jų prieauglis nežymus. Tebedelsiant darytųsi sunkiau rasti bendradarbių lietuviškiems dalykams. Tai ir skatina skubinti leisti papildymų tomą.

Užsakymų, deja, nesuplaukė nė kelintos dalies tiek, kiek reikėtų, kad būtų galima iš prenumeratos išsiversiti. Tenka remtis viltimi, kad darba pradėjus atsirastų daugiau prenumeratorių. Panašiai buvo ir tada, kai iš LE pradėta leisti prieš 30 metų. Bet norima štai ką pabrėžti. Nebus įmanoma spausdinti didesnio atsargos kiekio: viena, bereikalo tai pakeltų išlaidas; antra, sandėlyje užsigulėjusios knygos neša nuostolius. Taigi, kas ištikrų jų mano ir norėtų užsisakyti II papildymų tomą, reikėtų NEBEDELSTI ĮSIRAŠYTI Į PRENUMERATORIŲ SKAIČIŲ. LEIDYKLAI PINIGŲ SIŪSTI DAR NEREIKIA. PAKANKA PRANEŠTI VARDĄ, PAVARDĘ IR ADRESĄ.

Malonu pranešti, kad II papildymų tomą sutiko redaguoti Simas Sužiedėlis, buvęs Encyclopedia Lituanica redaktorius ir LE bendradarbis, dr. Jurgis Gimbutas, buvęs abiejų enciklopedijų skyriaus redaktorius, ir dr. Juozas Girnius, buvęs vienas iš trijų pagrindinių LE redaktorių. Po pasitarimo, įvykusio spalio pradžioje, nutarta pirmiausia sudaryti būsimos LE tomo (XXXVII) kortoteką, t. y. išsamų vardyną asmenų ir dalykų, kuriuos papildymai turėtų apimti. Norima, kad nebūtų praleista nieko svarbesnio, kas yra įvykę per pastaruosius kelio dešimt metų (nuo 1969). Kortoteka norima sudaryti iki 1982 m. sausio 15 d. Ji padėtų iš anksto apžvelgti visą medžiagą, numatyti atskirų straipsnių dydį ir viso tomo apimtį.

Kortotekos reikalu, prašant sugesulį, išsiuntinėta artai 100 laiškų buvusiems LE bendradarbiams ir kitiems savo srities specialistams. Tikimasi ir laukiama palankaus atsiliepimo. Prašoma taip pat visų, KAS TURI KOKIŲ PASIŪLYMŲ AR ŽINIŲ, KURIAS VERTĘTŲ PANAUDOTI PAPILDYMAMS, RAŠYTI LEIDYKLOS IR REDAKCIJOS ADRESU: Lithuanian Encyclopedia Press, P.O. Box 95, South Boston, MA 02127. Kadangi tuo tarpu PRAŠOME NE STRAPSNŲ, bet tiksliai VARDŲ IR DALYKŲ, manoma nesunku būtų pateikti reiklų prašymą atsiiliepti iki 1982 m. sausio 15 dienos.

Apsisprendęs leisti LE II papildymų tomą, tikiuosi sulauksiant tokios pat visuotinės lietuvių visuomenės paramos, kaip ir leisdamas daugiatomį Lietuvų Enciklopedijos rinkinį.

Juozas Kapočius,
LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS Leidėjas

Juozas Šilėnas

VEIDU I ŠIAURĘ

/Ištrauka iš ruošiamos spaudai knygos/

II-jo PASAULINIO KARO ATSIMINIMAI

ŽEMAITIJOS KALVOMIS

/tęsinys/

19 —

Pravažiuojame Jūros upės slėnyje pasislėpusį nedidelį Pajūrio miestelį, apsupatą aukštų vaizdingų kalvų. Raitomės vingiuotos upės pakrantėm, kurios pakraščiais stūkso masyvūs, nebaigti statyti rusų fortifikacijos cementiniai bunkerai. Jie tęsiasi visu Jūros upės pakraščiu, nuo Vokietijos pasienio tolyn į šiaurę.

Netoli Žvingių mūsų koloną sulauko vokiečių kariuomenės lauko žandarmerija, liepia atiduoti ginklus. Kai kas atiduoda. Mes savuosius šautuvus kišame giliai į vežimus po šiaudais, pistoletus į kišenes. Nesinori atsiskirti su ištikimais kelionės draugais. Rizikuojame juos laikyti iki paskutinės galimybės.

Esame pirmoje karo zonoje, taip mums aiškina vokiečiai. Žvingiuose matyti ir daugiau vokiečių kareivių. Kelių kryžkeles saugo kautynėms pasiruošę tankai, matyti užmaskuoti lauko priešlėktuviniai pabūklai. Šalia esančių rusų fortifikacijos bunkerų suvartyti civiliai žmonės kasa apkasus, matyti rimtas vokiečių pasiruošimas gynybai. Bijome, kad ir mūsų nepaimtų apkasų kasimui. Mažas Žvingių miestelis, susiliejęs kartu su dideliu Bikavos kaimu, nusitęsęs per gerą kilometrą.

Pravažiuojame Peskių dvaro gyvenvietę. Apsistojame Balčių kaimo vienkiemiuose — viename švenčionių, antroje Anykščių būrys. Susisiekiame su Žygaičiuose apsisistojusia Panevėžio komendantūra. Pranešam apie Anykščių Rinktinės padėtį, gaunu įsakymą perimti Rinktinės vadovavimą.

Naujus būrių vadus išsirenka patys vyrai. Anykščių būrio vadu išrenkamas Adomas, švenčionių Napoleonas. Patikriname Rinktinės sąstatą: joje yra šimtas dešimties vyrų, — šeimos neskaitomos; jų aštuonios: kartu paėmus — šimtas keturiasdešimties du asmenys. Tenka atstatyti jau spėjusią pailti drausmę.

Sužinome apie kaimynystėje apsisistojusį Šimonių partizanų būrį, atvykusį porą dienų ankščiau už mus. Būriui vadovauja leitenantas Vydžius. Šimoniečiai atrodo gana 4 psi.

Kviečiame įsigyti šiuos leidinius

Lietuvių Enciklopedija 36 tomai	\$366.00
Encyclopedia Lituanica 6 tomai	\$125.00
Vinco Krėvės Raštai 6 tomai	\$32.60
Iš mano atsiminimų — Petras Klimas	\$13.25

(Kainos su persiuntimu Amerikoje)

Užsakymus siųsti: J. Kapočius, P.O. Box 95, So. Boston, MA 02127
Telef. dieną (617) 268-7730, vakarais (617) 282-2759.

Opera "I LITUANI" Toronte

/pabaiga/

Antroje III veiksmo scenoje — pilies salėje Konradas su Viltenu laukia savo karių. Jis jau žino, kad yra teismo pasmerkta. Todėl nusprendžia pats nusižudyti ir gyvas nepasiduoti. Jis prašo Viltensio palaiminti jį ir globoti Aldoną. Išgeria nuodų taurę, nors Viltensio nori jį sulaikyti. Pasirodo teisėjai, sprendimo vykdytojai ir kariai. Konradas su pasibaurėjimu numeta magistro ženklus. Kryžiuočiai jį puola kardais, bet žmonės staiga sušaukia: "Lietuviai ateina". Išiveržia Erdvilis su lietuviais kariais tik laimėjusiais mūši. Kryžiuočiai išsigąsta. Įbėga Aldona šaukdamas: "Gana kraujo", sustabdo susidūrimą. Tuo tarpu Konradas, stiprių nuodų veikiamas, išstengia pasakyti: "Galiu ir čia numirti, kur gimto krašto laisvės sau'le jau švinta". Jis krenta ant grindų ir miršta. Šios mirties liudininkai, operą užbaigia šūkiu: "Kas gelbėjo Tėvynę, tą lydi vien amžių garbė."

Gėredamiesi libreto turiniu, tiesiog juo gyvenome. Tačiau ypač žavėjomės taip melodinga, kad ir itališka atspalvių, operine muzika ir solistų bei choro dainavimu. Jutome, kad čia būtų gal ne-

mažiau žavesio kaip VERDI operoj "AIDA". Kai kurių veigėm "Aidos" panašumų su "I Lituani". Ypačiai spalvingumas ir nuotaikingumas išskildavo chorų dainavimą. Adomas Mickevičius, "Konrado Valenrodo" poemoje iškėlė liaudies dainų reikšmę tautų gyvenime. Gai ir Ponchielli taip pat atkreipė į tai savo dėmesį. Jo operoj chorai taip darniai, įtikinančiai ir galingai skambėjo, kad ir nebūtų solistų didingų arijų, baletų šokių, gražių, nors ir senoviškų dekoracijų, mes vistiek liktume sužavėti ir saikytume, kad chorai šioje lietuviškoje operoje taip pat buvo šio Ponchielli kūrinio didelė stiprybė.

Kalbant apie solistus, reikiama pasakyti, kad Kerniaus — Konrado Valenrodo rolę tikamai išašė šį kartą lenkų solistas Stefan WICIK — tenoras, jau ilgesnį laiką talkinąs Chicago Lietuvos Operai. Jo balsas gal kiek aštrokas, turįs metalinio atspalvio, tačiau galingas ir maloniai pasiekias kiekvieną klausytoją. Gai kiek silpniau aidėjo II-me veiksmo. Tačiau visus kitus buvo įtikinantis. Tiesa, jo dikcija dar ne visur suprantama. Aldona — Dana STANKAITYTĖ pasirodė puikiai. No-

rėtusi spėti: jei D. Stankaitytė ir čia vietinės, nors ir tėt būtų dainavusi Ponchielli mažoka scenai, buvo irgi degirdint, jis tur būt operą viensam laikui būtų pavadinęs "Aldona", nes Stankaitytė mums atrodė lyg visa ko centras. Tai bene iškilusias mūsų dramatinis sopranas išeivijoje. Ji kaip visados, ir ranką ir šias eilutes rašančia Toronte buvo savo viršūnėje. Ji įtikinančiai mums Dirigentas A. VASALTIS gausi atsiskleidė baimės, liūdesio, suorkestrą, nors šį kartą dainusivylimo ir vilties jausmus gumeje sudarytą iš kanadijos balsas švytėjo arijose, šių muzikantų, valdė ir deri-duetuose, chorų gausme ar no be priekaištų.

Kai paskutinį kartą scenos Nemažiau išpuodingas buvo uždanga nusileido, gausi lie-ir Erdvilas — Algirdas BRA-tuviška publika karščiau ir be ZIS, buvęs Metropolitan operos solistas, veteranas-baridus dėkingumo. Chicagos tonas. Kaip ir Stankaitytė, jis Lietuvių Operos kolektyvas ryškėjo su puikia vaidyba. Jis užsitarnavo padėkos, visokę atrodė, kaip herojus, nors riopo pagyrimo ir įvertinimo. dėvėjo belaisvio aprėdą. Turime būti dėkingi ir To-Vaidila Viltensio — Jonas ronto Lietuvių Prisiiklino VAZNELIS — bosas scenoje Parapijai, išgalinusiai atsi-dominavo netik savo ūgliu, bet kviesti "I Lituani" operos ko-buvo iškilus arijose ir kitur, lektųvą.

ypač viduriniame registre. Užbaigti šį reportažą norė-

čiau taip pat Toronto dienraš-čio "Toronto Star" muz. kriti-vaidmenis atlikę solistai, tai ko William LITTLER pasisa-Germanas — B. Prapuolenis, kymu. Ši Lietuvių Operos pa-dainius Vilnius — M. Monkie-statymą jis pavadino visus už-nė. Neįmanoma išvardinti vi-buriantčia veiksmu. Jis trum-sų dainininkų, statistų, karių, pai atpasakojų libreto turinį, choristų. Jie visi taip reikia-labai palankiai vertino solis-mai jungėsi į bendrą operos tus bei operos chorus. "Chica-vyskymą. Jie padėjo išryškinti-gos Lietuvių operos kolekty-ti A. Ponchielli kūrinį "I Lit-vas, švęsdamas savo 25 metų operoje reikšėsi ir Baletu šo-"davė JAV ir Kanadai pirmą-kėjai bei solistai B. Barodi-atskleidimą užburiančių ope-kartė, V. Karosaitė, V. Baraus-rų periodo iš praeito šimt-kas ir kt.

Dekoracijos, gautos iš Mi-L. E i m a n t a s

MUZIKOS ŽINIŲS — žurnalas, leidžiamas Lietuvių Var-gon'nikų — Muzikų Sąjungos, išeina 4 kartus per metus. Jį redaguoja Redakcinė Kolegija, susidedanti iš Vytauto Kerbelio ir Juozo Starkūno. Be svarbesnių muzikos sri-tyje įvykių lietuviškoje visuomenėje, yra skelbiami pa-vienių dainininkų, muzikų, dirigentų, kompozitorių pasiro-dymai ir bendrai muzikinė krosika. Ilustruota nuotrau-komis. MUZIKOS ŽINIŲ Redakcijos ir Administracijos adresas: 63-23 Wetherole St., Rego Park, N. Y. 11374.

ankstybesnius susitarimus, išdalinama visiems likusiems būrių sąrašuose. Tuo formaliai likviduojama Anykščių Partizanų Rinktinė. Nors būrių sudėtyje išsilaikome iki Tilžės, o atskiri likučiai iki karo pabaigos.

Trečią valandą po pietų gauname įsakymą pajudėti. Skaudančia širdimi paliekam beošianti pušyną ir liūdnai dainuodami Sudiev Lietuva ir Leiskit į Tėvynę atsivėli-kinam su Lietuvos žemės laukų beržais...

Pravažiuojame Klaipėdos krašto sieną. Mus pasitinka vokiečių pasienio policija. Jie iš mūsų jokių sienos per-ėjimo formalumų nereikalauja. Įvažiuojame į medžiais apodintą Pagėgių — Tilžės plentą. Prie mūsų jungiasi daugelis naujų pabėgėlių vežimų. Pasirodo, visiems gy-ventojams, esantiems į šiaurę nuo Nemuno, įsakyta skubi evakuacija. Visi gyventojai iki rytdienos aštuntos va-landos ryto privalo persikelti į pietinį Nemuno krantą. Iš to spėjome, kad ir čia gali greitai pasirodyti rusai. Prie kryžkelių patruliuoja vokiečių kareiviai ragina vežimus greičiau judėti. Viskas paliekama: dideli gražūs ūkiai, namai, puri, gerai išdirbta žemė, nupiauti javai ir gyvu-liai. Ties Natkiškių kaimu turime sustoti ir praleisti di-delę, kelių šimtų varomų gyvulių bandą. Gyvuliai surink-ti iš ūkių. Juos varo vokiečių kareiviai.

Didelio Natkiškių kaimo sodybos visi namai tušti, nė vieno gyventojo nesimato. Atidarinėti kiemų vartai, ne-uždarytos durys... Kiemuose vaikštinėja dar nespėtos surinkti karvės, tvartuose žygyja kiaulės, šiukšlynuose kapstosi vištos, tvenkiniuose nardo antys ir žąsys, namų palėpėse kregždės peni vaikus...

Kaikuriuose kiemuose — jokie gyvybės ženklo nematy-ti. Užiname į gertuves prisipildyti vandens. Viskas kambariuose suversta, sujaukta iš skubotumo, renkant ką pasilmti. Ant sienos tebetaksi sieninis laikrodys, dide-lė švytuoklė manotoniškai skaito minutes, skambančių balsu muša šešias. Ant stalo pamesti praistotos dienos laikraščiai, aiškiausiomis raidėmis skelbia planingą vo-kiečių armijos atsitraukimą, ir ruošiamą didelę kontra-ofenzyvą, kuria bus sutriuškinta visa raudonosios armi-jos galybė.

Kambario kampe juoduoja žvilgantis, gal dar vakar va-kare melodingai skambėjęs pianinas. Apverstos galdos mena, kad dar taip neseniai čia buvo jauku ir ramu. Mū-sų pirštų paliestas suskamba ir vėl nutyla, laukdamas nežinomo likimo. Ant sienos dideli buvusių šeimininkų išdidūs portretai, negyvo akim žvelgia į mus, nepa-žįstamus pakeleivius užėjusius šalto vandens pasilmti. Žvelgia ir rodos klausia, ko jums čia reikia?

Svečių kambaryje švyti plačialapė kambarinė gėlė, raudonais žiedais pasipuošusi, šypsoi prieš mus lyg mergaitė, sakydama, pamirke ir mane kartu su savim, nes tie, kurie ateis — mane numes ir sutryps... /b.d./ NEPRIKLIAUSOMA LIETUVA

/IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE/

5 psl.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

14 1/2% už 90 dienų term. ind.
14% už 6 mėn. term. indėlius
13 1/2% už 1 metų term. indėlius
13% už 3 metų term. indėlius
15% už pensijų planą
14% už namų planą
14 1/2% už specialias taup. sąsk.
11% už taupymo sąskaitas
6% už čekių sąskaitas (dep.).

IMA:

Už asm. paskolas nuo 19%
Už mortgicijus nuo 18%

AKTYVAI virs 28 mil. dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723**
ir **532-1149** Toronto, Ontario
M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virs 19 milijonų

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9.30-1

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius 15 1/2%
180-185 d. term. ind. 15%
term. indėlius 1 metų 14 1/2%
term. indėlius 3 metų 13%
pensijų s-tą 16%
spec. taup. s-tą 15 1/2%
taupomąją s-tą 11%
depozitų-čekių s-tą 6%

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo 19 1/2%
mortgicijus nuo 18 1/2%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Par-duodame pinigines perlaidos (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairius sąskaitas. **MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS**

10 METŲ "BALTIJOS" JŪRŲ ŠAULIŲ KUOPAI

"Prieš dešimt metų Toronte įsikūrė ir veikia "Baltijos" Jūrų Šaulių Kuopa. Šiuo metu jai vadovauja Jūrų Šaulys J. Zavys. Kuopa narių skaičiumi nėra skaitlinga, bet veikia ir gyvuoja, ir ateinančių metų sausio mėn. 23 d. Toronto Lietuvių Namuose ruošia iškilmingą Klaipėdos Krašto atvadavimo minėjimą su minėjimui pritaikinta paskaita ir menine programos dalimi. Kuopa turi savo vėliavą ir oficialiai dalyvauja iškilmėse bažnyčiose ir salėse. Kuopa turi ir šaulių prizinuose šaudymuose pasižymėjusių šaulius Andrių MACKEVIČIŲ ir Marių ŠILINGAITI.

Apgailestaujama, kad Kuopos garbingas narys ir jos kapelionas kn. Ignas Mikalauskas iš Prisikėlimo Parapijos Toronte išsikėlė į Londoną klebono pareigoms ir nebegalės taip aktyviai veikti šioje Kuopoje. K.D.

Pr. Paukštaitis

! TORONTO IR ATGAL

SPAUDOS VAKARAS

/tęsinys/

Be jau suminėti, Spaudos Vakarų proga laikraščio paramai Jurgis Strazdas įteikė 100 dol., ir kons.dr. J. Žmuidzinas-25 dol. Jie tokiomis sumomis kiekvieną metų nepamiršta laikraščio. Pranas Jankauskas visuomet mėgsta juokdamasis, bet rimtai šposauti. Ir šį kartą

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS, JEIGU NORI NUSTOTI — MŪSŲ.

ATEIK ! LIETUVIŲ AA (ALKOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 119 MIMICO AVENUE (Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas TORONTE) 7.30 v.v. SKAMBINKIT : 487-5591

toronto

A. LUKOŠIUS

APIE ŽMONŲ CHARAKTERĮ

Pasakysiu, kad trupatį keistoka ta mano žmona. Ji kartais taip pasielgia kad ir net nėra kaip pykti.

Sakykime: iš čia, iš tų mūsų pamiltų Toronto, jei tik kokia nors grupė ar choras pakviestas lekia kur nors į kitą kartais ir tolimą vietovę programai atlikti — sakyčiau lyg kokia taisyklė, su jais lekia ir manoji. Matai, sako ji man: "Mes dar tenai nebuvo, me, nematėme, o pažinti tikrai verta, idomu, skaitosi prie kultūringo gyvenimo. Ypač, kad proga atsiranda. Tik vis niekaip nesuprantu, kodėl pats toks surambėjęs, niekur iš namų nepajūdi, nevažiuoji. Dar tenai nebuvai, nematėi, nežinai, o geresnės progos nebesu! aushi. Pačiam, kuris į laikraščius peikią, sakaisi kad gyvenimu ir jo paslaptimis domiesi, tikrai tas būtų pravartu, naudinga. Iš namų nepajūdi, tai ir žinokis. Tai tau ir sąlytojas, žurnalistas. Tikrai keista ir nesuprantama..."

Maždaug su tokiais ar panašiais jausimais, daugiausiai mes ir atsisveikiname. Ji, čemodanėli tempdama, nuskauba air nors netoliese už kampo, į kelionę pasirodusį autobusą, o aštarytum, lyg ką laimėjęs, nenusilen, antis vaidovas, pasilieku išsitaręs "savojoje pily", imu popiergalį ir bandau ką nors nebūto suraizgyti sekanti, kad ir šios skilties laidai.

Man regisi, kad bene daugiausiai ji (manoji) yra įsimylėjusi artik išsiūrėjusi į dabartinį Toronto Vyrų "Aro" chorą. Taigi, su juo plačiau, ji visur ir paskraido. Turi ji vieną kitą ir save panašią draugę, kurios bent kelionis laisvoms vietoms atsiradus, mielai tuomi pasinaudoja.

Sakoma, kad pirmenybė choristų žmonoms, bet manoji nepriklauso tai kategorijai. Tikriausiai priima tik per geras pažintis šio choro vadovybė. Ir taip šių drausniųjų moterėlių būrelis, belydė lamos šiuos "jaunikaičius", dažnai nusidangina kur nors svečion, dar nematyton šalin...

Jeigu viskas būtų buvę kaip ir iki šiolei, tikriausiai kad ne šios istorijos neskaitytumėm. Šį kartą atsitiko kažkodėl kitaip. Tik pasiklausykite.

Vėlinių Vakare, kada pats dvasių siautėjimo įkarštis, ir mes sėslieji čia pasilikę ūliavojome šiuose Namuose, ankščiau minėtasis choras

gastroliavo "Dėdės Samo" šalyje, tenai surengtose "Kleavelando Lietuvių Dienose". Jie tenai buvo pagrindiniai programos atlikėjai. Vadinasi jie buvo išvykę užsienį. Kai iš tenai (trečios dienos vidurnaktį) sugrįžo manoji, tai tris dienas besustojimo, liaupsino, gyrė, tiesiog man šaukė, kaip gražiai tie mūsų broliai lietuviai tame Clevelande susitvarkę, kokie jie nuosirdūs, draugiški, vaišingi! Jų šventovės, salės, lietuviškieji namai, nepalyginamai geriau, gražiau, tvarkingiau atrodo, nei mūsų čia be reikalo tiek išgarbinti torontieški. "Mes tik pavydėti jiems galime. Niekur neteko matyti šitaip pavyzdinai susitvarkiusios lietuviškos kolonijos", — sako man ji.

Matytum, kaip gražiai jie visi savo pareigas atlieka. Toks švarus, ramus jų gyvenamasis rajonas. Sako, nėra tenai jokių didesnių nusikaltimų, kaip tai maistų, kviršų bei visų kitų šių laikų žmonių apsidusį nelaimių. Visa jų grupė (geras pusšimtis) patyrusi nepaprastą ir niekur kitur nematytą vaišingumą. Tiek daug kultūros ten pas juos. Net savaose baruose besivaikindami, neplavinėja, kitų netrukdo, gražiai pavydomis gurkšnojai ir šnekučiuojasi". Priedo ji man dar parodė, kad nieko prieš, ir tikrai norėtų tokioje aplinkoje visuomet gyventi.

Tai štai ir visa šios istorijos paslaptis. Tikėti tu ar ne? Juk tai ji, tikroji žmona man tai sako. Ji gi matė ir patyrė. Kodėl ji turėtų man meluoti?

Tiek žmonos apšviestas, nejuokais ir aš susidomėjau tuo Clevelandu. Iš tikrųjų, niekados ir aš apie ten gyvenančius mūsų tautiečius jokio blogo negirdėjau. Atsiminiau dar tikėtai girdėtą kadais gandą, kad į tenai jau pirmasis mūsų kūrimosi metais, daugumoje susispietė nemažas būrys lietuviškosios inteligentijos elito, ką dabar, nors ir po daugelio metų patvirtino tenai atsilankiusi manoji.

O kada jau man parvežtos dovanose, lietuviškos muzikos plokštelėse net abiejų muzikų Mikulskių autografas pamatčiau, ir dargi su linkėjimais, jokių abejonių dėl žmonos teigimų nebelineka.

Galima tik pasakyti: bravo čiurlioniečiai, bravo Clevelando lietuviai! Sekantį kartą būsiu ir aš...

Galima išgerti ar užkasti ir pasišnekučiuoti. "Labas, "Nepriklausoma Lietuva", — išgirstu ir matau ranką tiesiantį sveikintis, — kleb. Aug.

"NI." Rėmėjų Būrelis dalis susirinkime. Iš kairės, sėdi: H. Adomonis, J. Šimkus, P. Paukštaitis, J. Daubaras, L. Girinis. Stovi: V. Kazlauskas, V. Petraitis, M. Račys, A. Lukošius, A. Šimkienė, J. Akelaitis, A. Kairys, D. Renkauskas, G. Adomaitienė, V. Keturakis, P. Jankauskas. Nuotr.: V. Bubelio

DRAUDA

BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8Y 1C6

VISŲ RŪSIŲ DRAUDA • 24 METŲ PATIRTIS

• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • **VALTERIS DREŠERIS**

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

APDRAUDA

INSURANCE

• Namų — Gyvybės
• Automobilių
• Komercijinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

Simon's Travel

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

Vilnius-Ryga gruodžio 21 — sausio 4

Grupę lydi savininkai

Sutvarkome išskvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos. Nuperkame Lietuvioje gimimams automobilius, televizijas, šaldytuvus bei kitus pageidaujamus daiktus. Smulkiau tirtauktės Toronto skyriuje.

Toronto tel. (416)537-3060 arba 532-8772

MONTREAL tel. (514) 669-8834
CHICAGO tel. (312) 673-5391 arba 654-4238
TELEX 201128 JIVY 06-986766 TOR

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

V. Bačėnas ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

1551 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
M6P 1A5

Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:
Tel: 533-3531

Simanavičių, CFM. Jis, kaip ir visada, buvo linksmai nusiteikęs, bet tučtuojau apspito į parapijiečiai su įvairiais reikalais. Neteko daugiau pasikalbėti. Visur pasisukus — pažįstami veidai. Vieni teisinasi negalėję praėjusį Vakarą atsilankyti, su kitais sutariame po pietų. Vyrų Choro "Aros" koncerte susitikti, dar kiti prašo į namus atsilankyti ir t.t. Bet jau po 12 valandos, reikia būti Lietuvių Namuose, po vakarykščio Vakarų-Baltijos rengėjų susirinkime. Atvykus, jau radau benagrinėjančius Spaudos Vakarų renginį. Kambarys — pilnas buvusių talkininkų. Pirmininkauja V. Šimkus, kuris labai taktiškai ir darbingai sugeba prarasti pasikalbėjimą. Vis žiūrį į laikrodį, kad neužsistėtų, nes 3 val. 30 prasideda "NI." Rėmėjų Būrelis dalis susirinkime. Iš kairės, sėdi: H. Adomonis, J. Šimkus, P. Paukštaitis, J. Daubaras, L. Girinis. Stovi: V. Kazlauskas, V. Petraitis, M. Račys, A. Lukošius, A. Šimkienė, J. Akelaitis, A. Kairys, D. Renkauskas, G. Adomaitienė, V. Keturakis, P. Jankauskas. Nuotr.: V. Bubelio

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ

KREDITO

KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. East
L8M 1L6
Tel: 544-7125

kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiama paslauga

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6%	nekiln. turto pask.	21%
sanfopus	15%	asmenines paskolas	23%
term. depoz. 1 m.	18%		
term. depoz. 3 m.	13%		
reg. pensijų fondo	16%		
90 dienų depozitus	19%		

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais—ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val.
penktadieniais nuo 10 iki 7 val. šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Liepos—rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

KL B HAMILTONO APYLINKĖS VALDYBA primate, kad Naujų Metų šventė bus Jaunimo Centro salėje, gruodžio 31 d. Bilietus užsisakyti reikia iš anksto Jaunimo Centre, po pamaldų.

NAUJA CHORO VALDYBA
Parapijos Choro Valdyba

pasiskirstė pareigomis: seniūnas—B. Grajauskas, sekr.—S. Kanopienė, ižd.—Stella Gamus, seniūno padėjėjas—J. Krištolaitis, ūkvedys—A. ir gaidų tvarkytojas—p. Zubas. Naujoji Valdyba išreiškė padėką buvusiai Valdybai, ypatingai seniūnui A. Tumaičiui, kuris rūpestingai dirbo dvi kadencijas.

toronto

TRISDEŠIMT KETURIŲ METŲ PERGYVENIMAI
VIEŅOJE KNYGOJE

Raudona saulute i vakarus leidos,
Lakstingala bande taisyti stygas
Tik liudnas lietuvis, vis galva nuleides
Sibiran keitavo už mielas knygas...

Taip raudono devyniolikto šimtmečio pabaigoje Sibiran išstremtas lietuvis — poetas Pranas Vaičaitis, cariškos Rusijos nubaustas — už mielas knygas.

Jį okupantas išplėšė iš tėvynės, iš jo gimtųjų Sintautų — Santakų kaimo jaunuolių, prieš 82 metus, pačioje jaunystėje, tik už tai, kad rašė savo tautiečiams patriotiškus eilėraščius. Ne tik Vaičaitis, bet ir daugybė kitų patriotų, anuomet kentėjo Sibiro katorgą, dėl to, kad jie buvo gimę lietuviais ir norėjo tokiomis pasilikti. Istorija kariojasi — 40 metų vėliau, vėl tas pats tautų pavergėjas rusas, lietuvių kankina Sibiro katorga. Vėl tūkstančiai lietuvių iškeliavo Sibiran, tais pačiais išstremimo keliais, kaip ir pirmieji, pasmerkti badui, šaltiui ir ilgai, kankinančiai mirtčiai. Šis pastarasis išstremimas buvo net žiauresnis už cariskąjį, nes lietuvis buvo (ir dar tebėra) baudžiamas netik už lietuvišką raštą, bet ir už savo lietuvišką galvą.

Vienas iš šių, vėlesnių tremtinių, yra taip pat suvalkijos sūnus, kaip ir Pr. Vaičaitis, bemaž kaimynas, tai Jonas Kreivėnas. Jis, išvežtas Sibiran 1941 m. ir netikėtinais varginu keliu sugrįžo

is to šaltojo pragaro namų po 34 metų. Jonas išliko gyvas iš milijonų tremtinių, gal bent tam, kad gaidų paliudyti bent dalį jo iškentėtų pergyvenimų, sadistiškų ir primityvių, buriokų sukurtame pragare — ne tik Sibire, bet ir okupuotoje Lietuvoje.

Vargais, negalais pasiekęs laisvąjį pasaulį 1974 m. pasirijo savo odisejišką kelionę į amžintą popierį, parašė knygą "Mirties lageryuose ir tremtyje".

Ši knyga buvo pristatyta Toronto lietuvių visuomenei, š. m. lapkr. 15 d. Lietuvių Namuose, dalyvaujant pačiam autoriui.

Šitos iniciatyvos ėmėsi L. Namų nariai, suorganizavę kultūrinės veiklos būrė — komisiją. Vienas iš tos komisijos, Jonas Varanavičius, atidarė pobūvį ir pristatė Joną Kreivėną, pabrėždamas, kodėl LN nariams kilo mintis, atsigabenti šį Sibiro kankinį iš JAV į Toronto. Ta proga buvo suminėta keletas kitų knygų, kurios taip pat parašytos buvusių Sibiro kankinių. Jų labai nedaug. Jono Kreivėno knyga "Mirties lageryuose ir tremtyje" aptarė Jonas Karka, Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Toronto skyriaus pirmininkas.

Pabrėžta, kad autorius stip-

LEMONTO, IL apylinkės, šokių grupė SPINDULYS, kurią suorganizavo ir jai vadovauja bei tautiniams šokiais groja Rasa ŠOL ŪNAITĖ. Dabar joje šoka 12 merginų ir 12 jaunuolių. 9 jų yra šokę jau 5 metus. Repertuare grupė turi 35 šokius ir sėkmingai pasirodė įvairiuose parengimuose.

rios valios žmogus, kadangi jam pavyko nugalėti visas kliūtis, per 34 metų atkaklią kovą ir galiausiai jo vaikų bei žmonos pastangomis, Jonas pasiekė laisvą Ameriką, 1974 metais. Todėl mes čia ir turime jo parašytą knygą. J. Karka priminė mums, kad statistika rodo, 60 milijonų žmonių yra iššūdyta Rusijos koncentracijos stovyklose, o kad Jonas Kreivėnas nepa-
kliuvo į jų tarpą, tai tik likimo dėka. Tarp kitko, buvo užsiminta autoriaus giminytė su vysk. V. Brizgiu (pusbroliai), kas gal būtų, taip pat turėjo reikšmės jo areštavimas ir išstremimas.

J. Karka pabrėžė, kad minima knyga parašyta aiškiai, visiems suprantama kalba, lengvai skaitoma. Išspausdinta gerame popierėje, susideda iš keturių dalių: okupacijos laikų tėvynėje, areštavimas ir kalinimas įvairiuose lageryuose Sibire, tremtinio diena (Sibire ir Lietuvoje) ir pirmas kelias, stengiantis pasprukti į laisvės šalį — Ameriką. Autorius rašė knygą, lyg istoriją, chronologine tvarka, prisimindamas savo ir likimo draugų kovą už gyvybę, budelišką sargybinių, bei kacetų lageryų išgalvotus žiaurumus ir nuolatinę baimę dėl nežinomo rytojaus. Tokia nuotaika dvelkia bemaž iš kiekvieno jo knygos puslapio. Tačiau protarpiais yra įpinta iš įdomių, pakelėję pasitar-
kusių įvykių, kas padaro knygą gyvą.

Pabaigoje, J. Karka priminė, kad angliskai skaitant, knygos gale, yra trumpa jos santrauka, anglų kalba.

Po šio trumpo aptarimo, prabilo pats autorius. Jis priminė, kaip įdomi, kuriems pavyko pasitraukti į Vakarus, palyginus su jo ir kitų Sibiro kankinių pergyvenimais. Jam pavyko gyvybę išgelbėti ne daug lengviau, kaip tam kupranugarui išlysti per adatos

skyklutę. Trumpai suėmus, sakė autorius, komunistinė sistema siekia tik vieno tikslo — kankinius sunaikinti kuo greičiausiai, kad jie savo patriotiškais darbais ir galvojimu, netrukdytų valdomųjų organų neteisėtam savivaliavimui. Bet, prieš kankinius sunaikinant, jie nori pasinaudoti, kiek tik galima, jų fizine jėga ir todėl juos naudoja įvairiomis stovyboms išsilausoje taigoje, kad Sibira pavestų gyvenamais plotais. Todėl kankiniai yra stumdomi, mušami lazdomis ar nagais, kai jie išbadėję ir ligų kančiomis, nepajėgia vikriai judėti. Kada sargai įsitikina, kad kankinis jau tikrai negali paeiti, yra priešmirtinėje agonijoje — nušauka arba užmuša vietoje ir palieka neužkastę. Šurpu buvo klausytis tų kančios kelių, iš tautiečio lūpų, visą tai pergyvenusio ir juo labiau, kad nevieno iš klausytojų, giminės ar draugai tais goltos keliais keliavo į savo mirtį. Jų išale kūnai Sibiro taigose, arba vandenynje, paliko žvėrių maistui (įskaitant ir čia rašėnčios tėvą).

Autorius patvirtino dar vieną žiaurų įvykį: Sibire buvo kasamas 70 km. kanalas, kurio statybai buvo naudojama kankiniai, jų ten mirė apie pusantro milijono žmogaus gyvybė ten buvo lygi nuliui, bet sargybinius, šalis (juos naudoja kankinams kontroliuoti) labai žiūrį ir gerai maitina, pabrėžė autorius.

Nors visų Sibiro kankinių ir kartu lietuvių kančios yra aprašytos keliose knygose, bet išgirsti tai pakartotinai iš gyvo liudininko lūpų — gaunasi naujas įspūdis. Gal dėlto ir buvo parduota daug šios knygos egzempliorių, — per porą valandų — virš pusimčio.

Autorius atsakinėjo į klausimus, kurių apšiai atsirado. Vienas charakteringesnių — apie fotografijas iš kankinių gyvenimo. J. Kreivėnas nema-

tė foto aparatų, nes tuo laiku, buvo griežtai uždrausta juos tureti. Vėlesnieji tremtiniai, matomai, kaip nors juos infiltravo ir bėto, dar vėliau, atrodo, buvo leista vadovėbės, propagandos tikslams, ką nors geresnio fotografuoti. Yra geriau prižiūretykų nuotraukų giminėms atsiųstų. Į klausimą, kaip kankiniai galėjo išsilaikyti Sibiro šalčiuose prie 60 laipsnių Celsijaus, kartais priversti būti be jokios pastogės. Atsakytas, kad tai įmanoma tik vasaros metu, nes būna daug šilčiau ir be to, tremtinius išmetę pamiškėse, duodavo ir įrankius miškui kirsti ir statybą pradėti. Tokios sąlygos visus jėgas ir smegenis jie naudojo, savo gyvybei gelbėti — pasistatydavo kožią užuovėją. Bet didelis nuostimtis mirėdavo. Tokias sąlygas pergyvena tik patys gausiai, užsigrūdinę. Be to, autorius pripažino, kad lietuvių visur pasižymėjo darbštumu — jie greičiausiai susikombinuodavo sau pastogę ir šioį toį maistą, negu kitų tautų kankiniai.

Paklaustas, kiek koncentracijos stovyklų yra Rusijos imperijoje, jis patvirtino, kad labai daug, bet niekas jų negali suregistruoti, nes vaidžia griežtai draudžia jas patikrinti ir paneigia jų buvimą.

Autorius, parvykai tėvynėn — nebuvo draugiškai sutiktas. Užėjęs, Marijampolėje pas jaunystės draugus, labai šaltai sutiktas: moteris dar kaibėjusi, o jos vyras, tiesiog pasisiėpęs. Visi bijo su buvusiais kankiniais bendrauti, ir bendrai vienas su kitu, ką nors iš praeities prisiminti. Jis sugrįžęs Lietuvon su kankinio pasu (pažymėtu su dviem kryžiuokais), buvo nū darbo negalėjęs gauti. Tada išvykęs Tilžę — ten laikinai apsiglėjęs, nes čia jau Rusijos teritorija. Į visus klausimus autorius negalėjo atsakyti.

Knygos pristatymo ceremonijos tęsėsi tik pusantros valandos, bet daug naujo išgirdome, o autorius padavė rekordinį skaičių knygų, net 62. Jis ir pasirašė kiekvienoje. Paašikėjo, kad pirmoji laida jau visai eina į pragalą, o pareikalavimui esant, bus išleista antroji. Šio pristatymo popietėje, dalyvavo per 150 žmonių.

Už supažindinimą šianauja knyga, torontiečiai turi būti dėkingi Lietuvių Namų ramuose naujai susikūrusiai kultūrinės veiklos komisijai. Jų programa apsiriboją grynai kultūrinio pobūdžio renginiais. Artimiausiu laiku yra numatyta simpoziumas šiose pačiose patalpose. Šios komisijos ikūrejas yra Vitas Kušys. Šitas veiklus, bet priklausos chorų vadovėms: kuklus lietuvis, vis ieško naujų kelių lietuviškai veiklai išplėsti, bet pats mėgsta pasipona vo programai, koordinuoti užfrontėje. Jei šios kultūrinės komisijos veikla visuo kuris šį nelengvą uždavinį menė įvertins ir toliau, kaip ne tik sugalvojo, bet daušandien, tai knygų autoriai gausia rūpinosi, kad jis būtų patenkinti.

Gunda Adomaitienė
NORĖDAMI IŠVENGTI SAU IR JUMS
ATSKIRŲ RAGINIMŲ, MALONIAI
PRAŠOME PASKUBĖTI APSIMOKĖTI PRENUMERATAS. METAI ARTĖJA Į PABAIGĄ!!!

JAUKŲS MERGVAKARIAI

Aldonai RUDZEVIČIŪTEI buvo surengti du mergvakariai. Vienas — jos seserų: Birutės, Onutės—Ann, Danutės ir Jūratės iniciatyva, kitas — Birutės Nagienės.

Abu mergvakariai praėjo linksmai ir jaukiai. Aldona buvo apdovanota gražiomis dovanomis.

R. MILLETTE, žinomas Operų mecenatas, didelis lietuvių bičiulis ir rėmėjas, dalyvavęs visoje eilėje parengimų AVparapijos salėje, po sunkios ligos, mirė.
Jis atėdavo su dideliu entuziazmu klausytis mūsų koncertų — chorų ir solistų, yra dovanojęs mums ne vieną iškilų operos solistų koncertą. Gaيلمės netekę gero bičiulio.

ORIGINALUS CHORŲ VAKARAS

Kaip jau buvo rašyta, AV Choro tradicinį, metinį koncertą Choro vadovybė nutarė padaryti kitokį, negu visada, sujungiant 3 choros.

Ši mintis buvo konkrečiai įvykdyta koncerte š. m. lapkričio 28 d., 7 val. v., AV parapijos salėje.

Pražioje Montrealio Mergaičių Choras "Pavasaris", Ottawos "Ramunėlės" ir AV Chorai atliko po vieną J. Gruodžio, A. Račiūno, J. Bendoriaus dainą.

Po to jungtinis moterų choras atliko dvi dainas — St. Šimkaus, G. Gudauskienės pykę. Pastaroji ypač smagiai nuskambėjo. Joje buvo panaudota po vieną posmą įvairių dainų.

Stipriai scenoje pasirodė tiek balsais, tiek išpildymu AV Vyrų Choras, sudainavęs dvi pirmąsias dainas be pianino palydos/ J. Dambraus — ko ir J. Bendoriaus/, trečią, B. Jonušo, palydinį pianinui.

Po pertraukos, "Pavasaris" ir AV Chorai sudainavo 4 originalias, idiomais ritmais ir užbaigimais dainas: tris liaudies dainas, harmonizuotas St. Šimkaus, J. Talat-Kelpšos, J. Juzeliūno ir T. Mačiūno "Svajonių paukštė", žodž. V. Barausko.

Pabaigai — jungtinis mišrus choras pripildė vos ne pilną sceną apie 60 žmonių. Su pakiliu padainavo K. V. Baraičio ir A. Vanagaičio dainas.

Malonu buvo matyti tiek daug jaunimo, mylinčio dainą, savo dainos postą neapleidusius veteranus, entuziastingą ir gabų dirigentą Aleksandrą Staškevičių.

Atskira padėka ir pagarba Kūnys. Šitas veiklus, bet priklausos chorų vadovėms: kuklus lietuvis, vis ieško naujų kelių lietuviškai veiklai išplėsti, bet pats mėgsta pasipona vo programai, koordinuoti užfrontėje. Jei šios kultūrinės komisijos veikla visuo kuris šį nelengvą uždavinį menė įvertins ir toliau, kaip ne tik sugalvojo, bet daušandien, tai knygų autoriai gausia rūpinosi, kad jis būtų patenkinti.

Programą pranešinėjo sol. A. Keblys, jai pasibaigus, padėkos žodį tarė Tėv. J. Kubilius.
Choristės buvo apdovanotos rožėmis, vadovės taip pat.

3 Hour Service
\$1,50 kelnes pristatant ir atsiimant
SKAMBINKIT: 365-7146
NETTOYEURS CLEANERS

365-7146
7661-A CENTRALE

365-1143
495-906 rue. LaSalle

766-2667
2855 ALLARD

GUY RICHARD
ROOFER — COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausios patarėjos ir darbo atlikėjas stogadengys Guy RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbo atlieka sąžiningai ir priemonomis kainomis. Namų stogo dengimui ar taisymui skambinkite:

364-1470

Couvertures de tous genres — All kinds of roofing

7725, Georges

LaSalle

123 Maple Blvd.
Chateauguay
Tel.: 694-4763

5784 Verdun Av.
Verdun, Que.
Tel.: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

